

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES attiecībā uz obligāto automatisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā”

COM(2013) 348 final – 2013/0188 (CNS)

(2014/C 67/12)

Ziņotājs: **DANDEA**

Padome saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 115. pantu 2013. gada 27. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES attiecībā uz obligāto automatisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā”

COM(2013) 348 final – 2013/0188 (CNS).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa atzinumu pieņēma 2013. gada 4. oktobrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 493. plenārajā sesijā, kas notika 2013. gada 16. un 17. oktobrī (16. oktobra sēdē), ar 142 balsīm par, 2 balsīm pret un 6 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 EESK atzinīgi vērtē priekšlikumu direktīvai ⁽¹⁾, ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES attiecībā uz obligāto automatisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā (AIA), un uzskata, ka tas ir būtisks solis, lai īstenotu rīcības plānu, kā pastiprināt cīņu pret krāpšanu nodokļu jomā un pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas ⁽²⁾.

1.2 Komiteja uzskata, ka šo priekšlikumu nevar analizēt atrauti no citām Eiropas Savienības un starptautiskām iniciatīvām un notikumu attīstības, kas veicina plašāku informācijas apmaiņu starp nodokļu iestādēm: pirmkārt, ES 2005. gada “Uzkrājumu direktīvas” darbības jomas paplašināšanas, otrkārt, ASV Ārvalstu konta nodokļa atbilstības akta (FATCA), kura dēļ vairākas Eiropas valstis cenšas panākt divpusēju vienošanos ar ASV, arī lai aizsargātu savas tiesības, un, treškārt, jau spēkā esošās Direktīvas par automatisku informācijas apmaiņu, kuras darbības jomas paplašināšanu pašlaik cenšas panākt.

1.3 Ņemot vērā, ka krāpšana nodokļu jomā un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas katru gadu rada dalībvalstīm miljardiem *euro* lielus zaudējumus, EESK uzskata, ka Komisijas priekšlikums, kura mērķis ir paātrināt atsevišķu Direktīvas 2011/16/ES noteikumu par AIA īstenošanu, ir pamatots.

1.4 Komisija ierosina automatisko informācijas apmaiņu attiecināt uz vēl piecām ienākumu kategorijām. EESK piekrīt, ka šīs ienākumu kategorijas ir jāpievieno, jo visticamāk, ka

krāpšana nodokļu jomā tās skars vairāk nekā tās kategorijas, kuras jau ir iekļautas direktīvā.

1.5 Tā kā izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un krāpšana ir globālas problēmas, tās nav iespējams apkarot, darbojoties vienīgi Eiropas Savienības iekšienē. Tāpēc EESK uzstājīgi aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt darbu attiecībā uz sarunām ar ESAO un citām pasaules mēroga organizācijām, lai sekmētu AIA kā starptautiska standarta ieviešanu.

1.6 It īpaši EESK mudina dalībvalstis gādāt, lai nākotnes AIA standartā tiktu ņemtas vērā ES tiesību aktu prasības, pieredze un zinātība šajā jomā. Komiteja aicina dalībvalstis šajā nolūkā pieņemt saskaņotu nostāju, lai starptautiskās sarunās Eiropas viedoklim būtu lielāks svars.

1.7 Attiecībā uz starptautiskajām un Eiropas iniciatīvām Komiteja norāda, ka tik lielā mērā, cik vien iespējams, būtu jācenšas izveidot vienlīdzīgus konkurences apstākļus ar maksimāli daudz valstīm, lai pēc iespējas novērstu potenciālu negatīvu ietekmi uz Eiropas Savienības ekonomiku un citām jomām.

1.8 EESK uzskata, ka vienkāršības un efektivitātes dēļ, izmaksu mazināšanas nolūkā, kā arī sniedzot labumu visām iesaistītajām pusēm, būtu jācenšas vienādot dažādās informācijas apmaiņas sistēmas (jo patlaban katrai iniciatīvai ir sava sistēma) un tās apvienot vienā sistēmā. Vismaz Eiropas Savienības mērogā tā tam vajadzētu būt. Turklāt attiecīgajiem pamatnoteikumiem jābūt skaidriem un saprotamiem un jāatbilst izvirzītajiem mērķiem.

⁽¹⁾ COM(2013) 348 final.

⁽²⁾ COM(2012) 722 final.

1.9 EESK aicina dalībvalstis gādāt, lai būtu pieejami cilvēkresursi, tehnoloģiju un finanšu resursi, kas vajadzīgi veiksmīgai AIA īstenošanai, ņemot vērā, ka informācija, ar kuru dalībvalstīm jāapmainās, sākot ar 2015. gadu, ir sarežģīta un apjomīga. Par prioritāti jāizvirza to ierēdņu apmācība, kas būs atbildīgi par informācijas apmaiņu.

1.10 EESK uzskata: lai jaunie nodokļu pārkāpumu apkarošanas instrumenti būtu efektīvi, gan Komisijai, gan dalībvalstīm ir jāpastiprina darbs nodokļu tiesiskā regulējuma vienkāršošanas un saskaņošanas jomā.

2. Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES

2.1 Ņemot vērā to, ka pēdējo gadu laikā ir palielinājusies krāpšana nodokļu jomā un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas, un tas būtiski ietekmē dalībvalstu nodokļu ieņēmumus, katru gadu radot miljardiem *euro* lielus zaudējumus, Komisija ir izstrādājusi minēto priekšlikumu, lai grozītu vairākus Direktīvas 2011/16/ES noteikumus attiecībā uz obligāto automātisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā.

2.2 Komisijas priekšlikuma mērķis ir paplašināt automātiskās informācijas apmaiņas darbības jomu Eiropas Savienībā salīdzinājumā ar pašreizējo sistēmu.

2.3 Komisija ierosina grozīt direktīvas 8. pantu, lai AIA darbības jomā iekļautu piecas jaunas ienākumu kategorijas, svītrot atsauci uz robežvērtībām, zem kurām dalībvalstis var izvēlēties nesaņemt informāciju no citām dalībvalstīm, un ātrāk īstenot pašreiz spēkā esošās direktīvas noteikumus par automātiskās informācijas apmaiņas paplašināšanu.

2.4 Jaunās ienākumu kategorijas, uz kurām attiecināma AIA, ir šādas: **dividendes; kapitāla pieaugums; citi ienākumi, kas gūti no aktīviem finanšu kontā; visas summas, attiecībā uz kurām finanšu iestāde ir debitors jeb parādnieks, tostarp dzēšanas maksājumi, un konta atlikumi.** Sākot ar 2015. gadu, dalībvalstīm būs jānosūta informācija par šādiem ienākumiem.

2.5 Ņemot vērā konsultācijas ar dalībvalstīm, Komisija ierosina svītrot robežvērtību, zem kuras dalībvalsts var izvēlēties nesaņemt konkrēta veida informāciju, norādot, ka tā nav praktiski īstenojama un ka dalībvalstis piekrīt, ka tā ir svītrojama.

2.6 Attiecībā uz jaunajām ienākumu kategorijām, uz kurām attieksies AIA, Komisija nesaglabā **informācijas pieejamības nosacījumu**, kas pašreiz ir spēkā attiecībā uz 8. panta 1. punktā

minētajām ienākumu kategorijām. Šāda pieeja paātrina obligātās automātiskās informācijas apmaiņas paplašināšanu un īstenošanu.

2.7 Komisijas priekšlikums atbilst vairāku dalībvalstu iniciatīvai noslēgt nolīgumus ar ASV attiecībā uz ASV Ārvalstu konta nodokļa atbilstības aktu (FATCA), kas tām nosaka saistības nodrošināt plašāku sadarbību ar citām dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas par administratīvo sadarbību 19. pantu.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 Aplūkojamais priekšlikums direktīvai ir viens no pasākumiem, kas paredzēti Rīcības plānā⁽³⁾, kā pastiprināt cīņu pret krāpšanu nodokļu jomā un pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ar ko Komisija pēc Eiropadomes pieprasījuma nāca klajā 2012. gada beigās. EESK savā atzinumā⁽⁴⁾ augstu novērtēja minēto rīcības plānu un pauda atbalstu Komisijai cīņā pret darbībām, kas nelabvēlīgi ietekmē iekšējā tirgus darbību.

3.2 Krāpšana nodokļu jomā un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas katru gadu rada dalībvalstīm zaudējumus, kas lēšami miljardiem *euro* apmērā. Krāpšana nodokļu jomā⁽⁵⁾ un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas⁽⁶⁾ grauj nodokļu ieņēmumu bāzi, un tā rezultātā dalībvalstis ir spiestas palielināt nodokļus, tāpēc Komiteja uzskata, ka tā ir ne tikai pretlikumīga, bet arī morāles normām neatbilstoša prakse, kas būtiski ietekmē iekšējā tirgus darbību un kaitē nodokļu sistēmu taisnīgam attiecībā pret nodokļu maksātājiem.

3.3 Gan krāpšana nodokļu jomā, gan izvairīšanās no nodokļu maksāšanas ir pasaules mēroga problēmas. To apkarošanas pasākumi iekšējā tirgus ietvaros tāpēc ir jāpapildina ar nolīgumiem ar ESAO, G8, G20 un citām organizācijām, lai izveidotu AIA par starptautisku standartu. EESK atzinīgi vērtē to dalībvalstu centienus, kuras jau ir noslēgušas nolīgumus ar ASV attiecībā uz FATCA. Saskaņā ar Direktīvas par administratīvo sadarbību 19. pantu minētie nolīgumi dos dalībvalstīm plašākas iespējas sadarbībai automātiskas informācijas apmaiņas jomā. EESK ir gandarīta par to, ka priekšlikums paplašināt obligāto automātisko informācijas apmaiņu nodrošinās dalībvalstīm vienotu ES tiesisko bāzi, kas garantēs tiesisko noteiktību un vienādu nosacījumus gan kompetentajām iestādēm, gan tautsaimniecības dalībniekiem. EESK uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai nākotnē pasaules mēroga automātiskās informācijas apmaiņas standartā tiktu ņemtas vērā ES tiesību aktu prasības, pieredze un zinātība šajā jomā.

⁽³⁾ Turpat.

⁽⁴⁾ OV C 198, 10.7.2013., 34. lpp.

⁽⁵⁾ Krāpšana nodokļu jomā ir apzināta izvairīšanās no nodokļu maksāšanas, un tā ir sodāma saskaņā ar krimināltiesībām. Termiņš attiecas arī uz situācijām, kad tiek iesniegtas apzināti nepatiesas deklarācijas vai viltoti dokumenti. (Definīcija no COM (2012) 351 final)

⁽⁶⁾ Izvairīšanās no nodokļu maksāšanas parasti ir nelikumīgas darbības, kad tiek slēpts vai ignorēts pienākums maksāt nodokli, t. i., nodokļu maksātājs maksā mazāk nodokļu, nekā viņam ir likumīgi jāmaksā, un tas tiek darīts, no nodokļu iestādēm slēpjot ienākumus vai informāciju. (Definīcija no COM (2012) 351 final)

3.4 Dalībvalstu nodokļu sistēmu sarežģītība un būtiskās atšķirības starp tām var izrādīties nopietns šķērslis AIA īstenošanai. EESK uzskata: lai jaunie instrumenti cīņai pret krāpšanu nodokļu jomā un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas būtu iedarbīgi un efektīvi, Komisijai un dalībvalstīm ir vairāk jācenšas vienkāršot un saskaņot nodokļu tiesisko regulējumu.

4. Īpašas piezīmes

4.1 Priekšlikumā direktīvai Komisija ierosina AIA darbības jomā iekļaut piecas jaunas ienākumu kategorijas: dividendes; kapitāla pieaugumu; citus ienākumus, kas gūti no aktīviem finanšu kontā; visas summas, attiecībā uz kurām finanšu iestāde ir debitors jeb parādnieks, tostarp dzēšanas maksājumus, un konta atlikumus. EESK piekrīt, ka šīs ienākumu kategorijas ir jāiekļauj, jo visticamāk, ka krāpšana nodokļu jomā tās skars vairāk nekā tās kategorijas, kuras jau ir iekļautas direktīvā.

4.2 Attiecībā uz AIA darbības jomā iekļautajām jaunajām ienākumu kategorijām Komisija nesaglabā informācijas pieejamības nosacījumu. Attiecībā uz šīm ienākumu kategorijām dalībvalstīm būs jāsniedz reģistrētie dati, sākot ar 2014. pārskata

gadu. EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu, kas paātrinās Direktīvā 2011/16/ES paredzētās AIA īstenošanu.

4.3 Automātiskā informācijas apmaiņa nodokļu jomā ir saistīta ar ievērojamu informācijas apjomu, ko katra dalībvalsts saņems no visām pārējām dalībvalstīm. EESK aicina dalībvalstis gādāt, lai būtu pieejami cilvēkresursi, tehnoloģiju un finanšu resursi, kas vajadzīgi veiksmīgai AIA īstenošanai no 2015. gada.

4.4 Dati, uz kuriem būs attiecināma AIA, ir ļoti sarežģīti; lai sistēma varētu darboties efektīvi, EESK aicina dalībvalstis nodrošināt atbilstošu apmācību tiem ierēdņiem, kuri ar to strādās.

4.5 Priekšlikumā direktīvai Komisija nav ierosinājusi izmaiņas attiecībā uz informācijas pieejamības nosacījumu Direktīvas 2011/16/ES 8. panta 1. punktā minētajām ienākumu kategorijām. EESK iesaka dalībvalstīm veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka šādus datus var savākt, sākot ar 2017. gadu, kad saskaņā ar pašreizējiem direktīvas noteikumiem tie tiks iekļauti AIA sistēmā.

Briselē, 2013. gada 16. oktobrī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs*

Henri MALOSSE